

Dkt. Marv Wilson, Manabii, Kipindi cha 32, Mtumishi wa Isaya Anayeteseka

© 2024 Marv Wilson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 32, Mtumishi wa Isaya Anayeteseka.

Sawa, niko tayari kuanza.

Tuombeane. Hii ndiyo siku uliyoifanya. Tunafurahi kuwa watoto wako leo.

Tunajitolea kwako kwa jukumu la kuishi maisha ya mwanafunzi katika chuo hiki, profesa. Asante kwamba sisi ni sehemu ya jumuiya ya imani hapa inayojaliana. Tunaomba kwamba siku hii tutapata fursa za kuwainua waliokata tamaa katika chuo hiki, kusema neno la kutia moyo na matumaini.

Tunakushukuru kwamba hutuachi kamwe, hata tunapojidharau au kukata tamaa. Asante kwa Isaya anayetupa tumaini katika habari njema za Mungu, kwamba ingawa historia ina vikwazo na kila mmoja wetu tuna mapungufu na alama za maswali na mapambano na matatizo, kwamba hatimaye wewe ni Mungu mshindi na unawaongoza watu wako hatimaye kutoka ushindi hadi ushindi wa mwisho. Kwa kuwa tunapumzika leo kwa shukrani kupitia Kristo Bwana wetu. Amina.

Je, kuna yeyote kati yenu aliye na maswali yoyote kutoka kwa uwasilishaji wa mwisho niliyotoa kuhusu Ahazi, Isaya, Emanuel, Alma, Petula, Parthenos, na kampuni? Natumai niliweka wazi hilo. Ikiwa wewe ni Mkristo wa kitamaduni, wa kihistoria, wa Orthodox, wa kitamaduni na unakubali mafundisho ya kuzaliwa na bikira, ambayo yanaambatana na lebo kama hiyo, basi amini kwa sababu sahihi.

Msiamini kwa sababu neno Alma linapatikana hapo na kuna mengi zaidi ya hayo. Wanawake vijana wa umri wa kuolewa, lakini kama nilivyojaribu kuonyesha, aina hizo zingine za sifa zilikuwa muhimu kutoka kwa waandishi ili kutoa ufafanuzi zaidi. Na ndiyo maana kama Wakristo tunakubali kuzaliwa na bikira, kwa sababu vifungu hivyo vya ufafanuzi vinapatikana katika Injili ya Mathayo, hasa kuhusu Parthenos ambao wangukuwa na mimba.

Sawa, kama huna maswali au maoni, nataka kuendelea leo kwa mtumishi anayeteseka. Mada hiyo ni mada kuu katika Maandiko. Na tena ni mada ambayo mara tu inapojitokeza inaonyesha sio tu kufanana kati ya Wakristo na Wayahudi lakini mara nyingi tofauti za tafsiri.

Mimi na wewe tunaweza kumuona mtu kwenye mchezo wa mpira wa miguu wa kitaalamu akiinua bango linalosema Isaya 53, na wasomaji Wayahudi

wanapojisemea, Isaya 53 ni nini, na kuangalia jinsi wafafanuzi wa Kiyahudi wamemwelewa mtumishi wa Bwana, kwa kawaida wanaona hilo kama watu wanaojiita, kwa ujumla, wanaoteseka. Na hivyo ndivyo nabii anavyoelezea dhana hii ya Evad Yahweh, mtumishi wa Bwana. Na hivyo, Israeli iliitwa kuwa mtumishi wa Mungu lakini mara nyingi ilizidiwa na nguvu zingine.

Kwa upande mwingine, Wakristo wanaoona ishara ya Isaya 53, wanaiona kama Mel Gibson alivyotaka Wakristo waielewe, alipofungua filamu yake kwa nukuu kutoka Isaya 53, ili kukupeleka mara moja kwenye mateso ya Kristo. Waandishi wa Agano Jipya wananukuu kutoka Isaya 53 kwa upana na wanamtafsiri mtumishi huyo anayeteseka kwa njia iliyo wazi sana, wakirejelea si mateso ya taifa bali katika kisa hiki maalum, mtumishi wa Mungu anayeteseka, mwanawe wa pekee, anayeteseka kupitia kifo chake, na hatimaye ufufuo wake, uliofuata. Huu ni maelezo, maelezo ya utabiri wa hilo.

Kwa nini kuna tofauti? Faharasa iliyo nyuma ya Agano la Kale, ambalo tulikuja kuliita Agano Jipya, ni tafsiri ya kitheolojia kwa waumini wa awali wa Biblia ya Kiebrania. Marafiki zetu Wayahudi pia wana midrash yao, maoni yao ya tafsiri, na marabi walipoweka maoni mbalimbali pamoja, hasa katika karne zilizofuata kuzaliwa kwa kanisa, tunaona tofauti kubwa kati ya jamii hizo mbili. Baadhi ya haya yanaweza kuwa yalikuwa ni uasi kidogo wa upinzani.

Tuna baadhi ya hayo katika mjadala wa Wakristo na Wayahudi. Chochote unachoamini, kama Mkristo, naamini kinyume chake. Na kwa namna fulani kutoka kwa neno moja kwenda jingine, mambo yanafafanuliwa tofauti kabisa.

Yesu anaweza kuwa Myahudi, lakini cha kushangaza, yeye si mtu mwenyewe tu, kwa sababu yeye ni Myahudi, anayewaunganisha Wakristo na Wayahudi, pia ndiye mtu yule yule anayewagawanya Wakristo na Wayahudi kwa sababu tunamtafsiri tofauti sana na mitazamo yetu binafsi, ambayo kwa upande wetu, hupata kutoka kwa Maandiko. Kwa hivyo tuna maoni yetu yaliyojengwa ndani ya Isaya 53, na mistari tisa kati ya kumi na miwili ya Isaya 53 imenukuliwa kutoka Agano Jipya katika kutafuta kuunganisha maisha, thamani, kazi, na hasa shauku ya Kristo. Usemi, mtumishi wa Bwana, au ebed Yahweh, haupatikani tu katika Isaya 53, lakini kwa kweli unatumika kwa njia mbalimbali katika Biblia yote ya Kiebrania.

Mababu wa Agano la Kale wanatajwa kama watumishi wa Yahweh. Musa anaelezewa katika Hesabu 12:7 kama mtumishi wa Bwana. Yohana, aina hiyo hiyo ya lugha.

Daudi, katika kifungu cha agano la Daudi chenye msingi wa kitheolojia katika 2 Samweli 7, anatajwa kama mtumishi wa Bwana. Manabii pia ni watumishi wa Bwana, kama tulivyoona neno hilo la jumla tulipoanza kozi hii. Na hata Nebukadreza, mfalme mpagani wa Babeli.

Usisahau jinsi kategoria wakati mwingine zinavyoenea ikiwa Koreshi angeweza kuitwa Mashiach, Masihi. Yaani, mpakwa mafuta kuwa wakala wa kuruhusu Israeli, kupitia amri Yake mwaka wa 538, kuanza kurudi nyumbani, ambayo walianza mwaka wa 536 KK.

Kwa hivyo, maneno haya, ambayo tunaweza kutaka kuyafanya yawahusu watu maalum wa ndani wenye imani, wakati mwingine Mungu anatumkumbusha kwamba Mungu ndiye mbunifu wa historia. Ng'ombe walio kwenye vilima elfu ni wake. Fedha na dhahabu ni zake.

Hili la mwisho linatoka kwa Hagai, mmoja wa manabii. Anainua mataifa, Anaangusha mataifa. Hata ghadhabu ya mataifa, asema mtunga-zaburi, ina njia ya kumsifu.

Ingawa hii inapanua baadhi ya kategoria zetu za kitheolojia tunaposoma aina hizi za mambo, tunaweza kuona jinsi Mungu hatimaye anavyounda picha kubwa ya historia na kuiongoza kwa njia ya Mungu kama anavyoona inafaa. Yeye ni Mungu wa historia, si wa historia ya Israeli tu. Na kama Heshu angesema, Yeye hata ni Mungu wa maadui wa Israeli, lakini wao hawajui hilo.

Fikiria hilo. Sawa, Ebed-Yahweh. Watu wanaotimiza kusudi la Mungu.

Na mtumishi wa Bwana, ninapendekeza, anaweza kutumika kwa njia nne tofauti katika kitabu cha Isaya chenye. Nimekupa njia kadhaa ambazo mtumishi wa Bwana anatumiwa nje ya Isaya. Ukiangalia kutoka ndani ya Isaya, je, neno mtumishi wa Bwana limewahi kutumika kwa ajili ya Israeli ya ushirika, ya kitaifa, au ya kikabila? Na jibu ni ndiyo.

Inatumika kwa Israeli katika sehemu kadhaa. Chukua sura ya 41 ya Isaya, mstari wa 8. Wewe, Ee Israeli, mtumishi wangu, Yakobo, niliyekuchagua, enyi wazao, wingi, wa Ibrahimu, rafiki yangu, nilikuchukua kutoka miisho ya dunia. Nilikuita, wewe u mtumishi wangu, nimekuchagua.

Akimrejelea Israeli, ambaye alikuwa Yakobo na wazao wake, Wana wa Israeli, wana wa Israeli. Na ahadi za agano zilitolewa kwa watu wateule wa Mungu. Rejea nyingine, 42:6. Mimi, Bwana, nimekuita katika haki.

Nitakushika mkono. Nitakutunza na kukufanya uwe agano kwa watu na nuru kwa Mataifa. Huo ni usemi.

Israeli ilipaswa kuwa nuru kwa Mataifa. Na kwa kweli, ndiyo maana wengi wetu tuko hapa leo kwa sababu Israeli iliitwa kuwa La'or Goyim, nuru kwa mataifa.

Sasa kifungu hicho hicho kinachukuliwa baadaye katika Agano Jipya na kina maana nyingine ya ushuhuda. Lakini katika muktadha wake wa asili hapa, Israeli ilipaswa

kuwa shahidi katika maandishi ya Kiebrania ya sala inayoombwa mara nyingi zaidi katika maisha ya Myahudi, yaani Shema ya Kumbukumbu la Torati 6,4 na inayofuata.

Sikia, Ee Israeli, Bwana Mungu wetu, Bwana ni mmoja. Wasomi na maandishi wa Kiyahudi walionakili maandishi hayo kwa makusudi walisitiza mstari wa 4 wa Kumbukumbu la Torati 6 kama maandishi ya ushuhuda wa Agano la Kale. Neno la kwanza ni Shema, ambalo huishia na ayin, moja ya herufi za Kiebrania.

Na kisha neno la mwisho, ehad, likimaanisha moja, huishia na dalet. Na kwa hivyo, unapofungua Biblia yoyote ya Kiebrania duniani, kila mara unapata, na hii ni nadra sana katika Biblia ya Kiebrania, kupata herufi zinazojitokeza sana kwa sababu ni kubwa zaidi kuliko herufi zingine kwenye mstari. Na herufi hizo mbili, ayin, na dalet, unapozitamka pamoja, ndizo neno msaada.

Msaada unamaanisha shahidi. Adim, mashahidi, wingi. Myahudi alishuhudiaje imani yake? Naam, kama marabi walivyoangazia neno la kwanza na la mwisho katika Shema kwa herufi hizi mbili, unashuhudia umoja wa Mungu, tofauti na kila mtu mwingine aliye karibu nawe ambaye ni mshirikina.

Kwa hivyo, Rabi mkuu Akiva, kwa mfano, mnamo 135, Warumi walipomraru nyama yake kwa kupasha moto makucha ya chuma hadi yakawa moto mkali, naye akawa shahidi. Inaripotiwa katika vyanzo vya awali vya marabi kwamba alikariri neno hili ehad, neno la Mungu kuwa mmoja, ambalo lilikuwa kidogo, usoni mwenu ninyi Warumi, mlio na miungu mingi, Mungu ni mmoja. Kanisa la kwanza lilielewa kwa nguvu sana sehemu hii ya msaada au ushuhuda, hata hadi kifo.

Jumuiya ya Wagiriki wa mapema ilitumia neno la Kigiriki martoreo, linalomaanisha kushuhudia au kutoa ushahidi. Bila shaka, neno letu la Kiingereza martyr hatimaye linatokana na mzizi huo huo. Ni nani aliyeshuhudia au kutoa ushahidi? Soma Agano Jipya, ambapo neno hilo martoreo lina jukumu muhimu, kwani mitume 11 kati ya 12 walikufa kwa kuuawa kishahidi, kulingana na mapokeo ya awali ya kanisa.

Kwa hivyo, Israeli ilipaswa kutoa ushuhuda, kupitia ufunuo wa Maandiko Matakatifu, kwa imani ya Mungu mmoja kwa ulimwengu wote. Ninyi ni mashahidi wangu, mtumishi wangu niliyemchagua. Israeli alikuwa mtumishi wa Mungu.

Isaya 42:19 ni ukumbusho tu kwamba si vifungu hivi vyote kuhusu mtumishi wa Bwana vimetawanyika kupitia zile zinazoitwa nyimbo za mtumishi za Isaya, na kuna nyimbo kadhaa kati ya hizi za mtumishi zilizotawanyika katika nusu ya pili ya Isaya. Hizi zote hazimrejelei Yesu haswa. 42:19 ni mfano.

Inasema, Hapa ninyi viziwi na mtazama, ninyi vipofu na mwona. Ni nani aliye kiziwi na kipofu? Ni Israeli, si Masihi, si Yesu katika Agano Jipya. Inasema katika 42:19, Ni nani aliye kipofu ila mtumishi wangu, na kiziwi kama mjumbe ninayemtuma? Ni nani

aliye kipofu kama yule aliyekabidhiwa kwangu, kipofu kama Ebed-Yahweh, mtumishi wa Bwana? Kwa hivyo hapa kuna karipio kidogo kutoka kwa Mwenyezi kwa watu wake mwenyewe, ambao wameitwa kuwa mjumbe, lakini walikuwa wamesahau ujumbe huo, na walikuwa wamesahau kuishi hivyo.

Na kwa hivyo, Mungu, kwa namna fulani, anamwadhibu mtumishi asiye mwaminifu. Sawa, naweza kukupa maandiko mengine, lakini njia moja ya kumwelewa mtumishi wa Bwana katika Isaya, basi, ni kwa Israeli kama watu. Njia ya pili ya kumwelewa Ebed-Yahweh, ni kuwaona kama mabaki wenye haki.

Kuna sehemu katika Biblia ya Kiebrania ambapo Israeli inatajwa kama Israeli bora au kama Israeli ambaye ni tofauti, mara nyingi sana, Israeli isiyotii, yenye dhambi ambayo Isaya mwenyewe alilazimika kuikemea kila wakati. Lakini, kwa maneno mengine, inarejelea mabaki wenye haki, 44:1, Lakini sasa sikiliza, Ee Yakobo, mtumishi wangu Israeli, niliyemchagua. Naye anaendelea, na anatumia neno hili la kuvutia kwa Israeli, Yeshuruni.

Yeshuruni, niliyemchagua. Sasa, kwa Kiebrania, Yashari inamaanisha moja kwa moja mbele. Na kwa hivyo, wengine wameona hili kama neno la upendo, Yeshuruni, yaani yule aliye mnyoofu.

Ile iliyonyooka. Watafsiri wa Septuagint hawakujua hasa la kufanya na hii. Wanaitafsiri Agapetos, mpendwa.

Ni aina fulani ya neno la upendo kutoka kwa Mwenyezi Mungu kwa watu wake. Lakini hili ni neno lililonyooka, neno ambalo linatumika katika Kumbukumbu la Torati 32:15, na mara kadhaa katika Kumbukumbu la Torati 33, Yeshuruni. Ni neno la aina fulani ya upendo kwa watu wa Mungu.

Na hivyo, yanaelezwa hivi katika sura ya 44. Usiogope, Ee Yakobo, mtumishi wangu Yeshuruni, niliyemchagua. Kwa maana nitamimina maji juu ya nchi yenye kiu, na vijito vya maji juu ya nchi kavu.

Nitawamiminia wazao wako Roho yangu, na baraka yangu juu ya wazao wako; watachipuka kama majani katika majani, kama mierebi kando ya vijito vipitavyo; mtu atasema, Mimi ni wa Bwana.

Na mwingine atajiita kwa jina la Yakobo, na mwingine ataandika mkononi mwake, la Bwana, na atajiita jina la Israeli.

Hata nia hii ya Israeli hii bora, Israeli hii ambayo ni mabaki ya haki, Israeli ndani ya Israeli, hata wengine watavutiwa na hilo na kutaka kujitambulisha nao. Hata kitu cha kinabii labda tunachokiona katika sura za mwanzo za Mwanzo kinachozungumzia kuhusu wasio Wayahudi kuingia kwenye hema za Shemu. Wazo la kuvutia la kinabii

kwamba njia pekee ambayo sisi wasio Wayahudi tunaweza kujielezea au kujitambulisha ni kupitia Shemu.

Hatuna ufafanuzi au utambulisho ikiwa hatutoki kwa Israeli. Wagalatia 3:29, ikiwa ninyi ni wa Kristo, ninyi ni uzao wa Ibrahimu. Na hivyo toleo hilo la Israeli lililopanuka kadri agano linavyopanuka na kuwa jumuishi zaidi ili kuwajumuisha watoto wengine wa Ibrahimu.

Sawa, kuna mabaki ya waadilifu. Na kuna vifungu vingine ambapo nabii mwenyewe anaweza kutazamwa. Na ingawa sote tunafikiria kifungu hicho cha kuvutia cha kukutana kwa Filipo na Mwafrika, towashi wa Ethiopia kama anavyoitwa wakati mwingine.

Filipo anamwona akiwa na kitabu cha kukunjwa, akihangaika na, unasoma nini, na unaelewa? Na yule Mkushi akasema, hapana, siwezi kukielewa isipokuwa mtu anisaidie. Kwa hivyo, Filipo anajitokeza kwenye gari la kukokotwa. Mojawapo ya maswali yanayoulizwa ni kama nabii anazungumza juu yake mwenyewe au juu ya mtu mwingine. Kwa kweli, hilo ni swali la haki sana.

Inasema katika Matendo 8:29, anasoma Isaya. Inasema Filipo, ambaye alikuwa Myahudi wa Kigiriki. Jina lake linamaanisha mpenda farasi, rafiki wa farasi. Filipo alikuwa mmoja wa watu wa kwanza kuondoka Yerusalemu, kutoa injili kutoka katika mji mtakatifu, na kuelekea kaskazini kuelekea Wasamaria kwa sababu alikuwa tayari zaidi kupokea ushawishi wa tamaduni mbalimbali.

Sasa anakutana na mhamiaji mwingine kutoka Afrika, towashi wa Ethiopia, ambaye alikuwa afisa wa Kandake, malkia wa Waethiopia. Na Filipo anasema, unaelewa unachosoma? Ninawezaje kuelewa isipokuwa mtu anieleze? Kwa hivyo, anamwalika Filipo apande kwenye gari na kuketi pamoja naye. Towashi alikuwa akisoma kifungu hiki cha Maandiko, inasema Matendo 8:32. Aliongozwa kama kondoo kwenda machinjoni kama mwana-kondoo mbele ya ukimya wa mkata manyoya wake, kwa hivyo hakufungua kinywa chake.

Katika aibu yake, alinyimwa haki na kadhalika. Kisha towashi akamuuliza Filipo, tafadhali niambie, nabii anazungumzia nani, yeye mwenyewe au mtu mwingine? Katika mstari unaofuata, Filipo anampa tafsiri ya katikati, ambayo tayari ilikuwa sehemu ya jamii kwa sababu Yesu mwenyewe, katika utamaduni wake mwenyewe, alijitambulisha na maneno hayo. Na tuna ubatizo huko nje katika Ukanda wa Gaza mahali fulani.

Sijui maji yalitoka wapi. Labda ni kantini. Lakini tuna ubatizo.

Kwa sababu alimwongoza kwenye imani katika Kristo kwa sababu andiko hilo, alisema, halimrejelei nabii. Lakini kulikuwa na swali hilo la kwanza: je, linaweza

kumrejelea Isaya? Naam, nadhani Isaya 61 inaweza kuwa mojawapo ya sehemu ambazo, katika muktadha wake wa asili, zinamrejelea nabii, na huyo ni nabii Isaya. Nitarudi kwenye kifungu hiki kabla hatujamaliza na mada ya mtumishi wa Bwana.

Lakini kifungu hiki ambacho Yesu alikitambulisha katika Agano Jipya, lakini katika muktadha wake wa asili, nadhani huyu ndiye nabii mwenyewe. Roho wa Bwana mkuu yuko juu yangu. Na kwa maana fulani, hata kama ni kwa maana ndogo, manabii walitiwa mafuta na Roho wa Mungu.

Walizungumza kwa upako wa Roho wa Mungu. Walikuwa na ufahamu huo wa kijamii wa kuwahudumia maskini na waliovunjika moyo. Na labda alikuwa nabii huyu ambaye angetangaza ukombozi kutoka utumwani Babeli, kutoka utumwani Babeli, kutangaza uhuru kutoka kwa mateka, na kuachiliwa kutoka gizani la gereza.

Kwa hivyo, muktadha wa awali huenda ulikuwa ni ule uliozungumzia msisitizo wa Isaya 40-66 wa kwamba tunarudi nyumbani. Wafariji watu wangu. Tuko huru.

Lakini jinsi Roho wa Mungu alivyotaka kutumia hilo zaidi, kurudi mahali tulipoanza kozi hii, hisia kamili, maana ya ndani zaidi. Yesu anajitambulisha na mtumishi huyu wa Bwana kwa sababu huduma Yake ni sambamba. Ni huduma inayoweka huru.

Ni huduma ya gerezani. Ni huduma miongoni mwa maskini, wenye ukoma. Ni tangazo la kutangaza habari njema, habari njema ya Mungu.

Kwa hivyo, kuna uwezekano wa tatu wa jinsi mtumishi wa Bwana anavyoweza kutumika kumrejelea nabii mwenyewe. Sasa, msisitizo wa mwisho hapa ni kuona hili kama marejeleo kwa Masihi, kwa utu wa Yesu ambaye alikuja duniani si kutawala na kutawala katika fahari ya kifalme ya kidunia na kwa nguvu, lakini alikuja kuwa mtumishi anayeteseka, kuja kwa unyenyekevu, au kama Injili zinavyosema, hakuja akiwa na usemi usio na kikomo katika Kigiriki, kutumikiwa, lakini alikuja akiwa na usemi usio na kikomo, kutumikia, si kutumikiwa, bali kutumikia, na kutoa maisha yake kuwa fidia kwa wengi. Sasa, kifungu chetu cha kawaida kuhusu mtumishi anayeteseka, kinachomrejelea Yesu, ni sura ya 52, kuanzia mstari wa 13, na kuendelea hadi mstari wa 12 wa sura ya 53.

Sasa, nataka uone hapa kwamba hakuna kitu kilichoongozwa na roho kuhusu mgawanyiko wa mistari na mgawanyiko wa sura. Hapa kuna mfano mwingine katika Maandiko ambapo lazima ujifunze nyuma ya sura ya 52 ili kupata ubeti wa kwanza kati ya ubeti tano kwa sababu kila ubeti una mistari mitatu kila mmoja.

Na kwa hivyo, Isaya 52:13-15 ni ubeti wa kwanza, na kisha katika sura ya 53, una beti nne za mwisho kati ya hizo tano zinazofikia kilele katika marejeleo ya ushindi wa mwisho kupitia ufufuo wa Kristo kutoka kwa wafu. Kwa hivyo, mtumishi anayeteseka wa Isaya 52-53 anatambuliwa na waandishi wa Agano Jipya kama anayemrejelea

Yesu. Na ingawa kifungu hiki kilitumika kama sehemu ya masomo ya Haftarah, nilitaja hili mapema, uteuzi kutoka kwa manabii ulioibuka wakati wa miaka ya kati ya Agano.

Kumbuka, ni Makabayo ndiyo wanaosema kwamba Wayahudi hawakuweza kupatikana na nakala za Torati au wanawake ambao wamewatahiri wana wao. Na kulikuwa na makatazo makali sana ambayo Wagiriki wa Seleucid waliwawekea Wayahudi. Na hivyo Makabayo, kutoka familia ya kikuhani, waliamua kujitetea.

Hawakutaka kukaa hapo na kuchukua Uhai wa Wayahudi. Na kwa furaha kubwa, mkubali tai wa Zeus juu ya hekalu. Na kwa hivyo, wakati huu, bila kutaka kupatikana na nakala za Torati mikononi mwao, na hivyo kulazimika kukabiliana na kifo na watesaji hawa wa Kigiriki, na bila shaka, Hanukkah inatoka katika hili, ni sikukuu ya nuru, lakini kwa njia nyingi, ni sikukuu ya uhuru wa kidini na uhuru.

Yaani, hatutabadilishwa kuwa Wayunani hadi kufa, hatutabadilishwa kuwa waumini hadi kufa, hatutakabiliwa na utamaduni mpya ili tuwe kama mataifa mengine yote. Tutatetea uhuru wa kidini. Na msimamo huo wa kishujaa wa Yuda Makabayo na ndugu zake ulisababisha, bila shaka, kutakaswa kwa hekalu kwa siku nane, na ndiyo maana tuna Yohana 12.22 katika Biblia, naamini marejeleo hayo, ambayo yanamrejelea Yesu akiwa Yerusalemu kusherehekea Hanukkah, akikumbuka kupinduliwa kwa Ugiriki wa Wayunani kwa watu wa nchi hiyo.

Wakati huu, basi, kwa kuwa Wayahudi hawakutaka kuwa na nakala ya Torati mikononi mwao, walipata usomaji ulioratibiwa kutoka kwa manabii ambao ulikuwa na mada moja ya msingi, au mada, ambayo inaweza kuwa imejitokeza katika sehemu ya kawaida ya usomaji wa Torati. Na Isaya 53, kwa karne kadhaa, ilikuwa sehemu ya Haftarah, HAFTARAH, lakini hatimaye iliachwa kwa sababu Wayahudi walivutwa kizimbani na kuitwa kupitia mabishano, mabishano ya kitheolojia, ili wajibu ni nani mtumishi anayeteseka? Na kwa kuwa Wayahudi hawakuwa tayari kila wakati kutoa jibu la kirafiki kwa wahoji wao Wakristo, tuna fasihi nzima inayoshughulikia mahojiano haya. Hatimaye, andiko hili liliondolewa kutoka kwa usomaji wa sinagogi, na kwa hivyo limekuwa halijulikani sana leo katika duru za Wayahudi. Linakuwa sifa kidogo kwa wasomaji wengi wa Kiyahudi, yaani, si sahihi au inafaa kulisoma.

Ni kile Wakristo wanachosoma, na kwa kuwa wana maoni yao wenyewe kuhusu hilo, tena, upinzani wa upinzani. Tutaenda mahali pengine ili kuweka mambo safi na safi. Kwa kuangalia muhtasari wa kile tulicho nacho hapa, ninapendekeza mambo manne makuu.

Kwanza kabisa, sifa ya mateso ya mtumishi huyu. Huo ndio umaarufu, ripoti mashuhuri ya haya yote. Kwa kweli, ni kama kusoma sura ya mwisho ya kitabu kwanza, kisha unarudi nyuma.

Hiyo ndiyo aina ya kile tulicho nacho hapa. Utaona anaanza katika ubeti wa kwanza, akizungumzia kuinuliwa. Hakuna kuinuliwa katika maisha ya Yesu, ukiiangalia kitheolojia hadi atakaposhinda kutoka kifo.

Baada ya kushinda kutoka kwa kifo, tuna kile ambacho theolojia ya Kikristo inakiita hatua ya kuinuliwa kwake yenye sehemu tatu: ufufuo wake, kupaa kwake, na kikao chake mkono wa kuume wa Mungu. Hizo ndizo sehemu tatu za kuinuliwa.

Lakini huja tu baada ya mateso, kifo, na mazishi. Lakini hapa, mtumishi huyu hapa, ambaye ametajwa katika mstari wa 13, anasema, jambo la kwanza tunalosoma kumhusu ni kwamba atafanikiwa. Au, wakati katika NIV kulikuwa na mjadala miongoni mwa wajumbe wa kamati kama watafsiri neno hilo kufanikiwa, na hapo ndipo kura ya wachache kwenye kamati ilipoishia kwenye tanbihi hapa.

Lakini iwe ni kufanikiwa au kutenda kwa busara, mstari unaofuata unasema wazi kwamba atainuliwa na kuinuliwa na kuinuliwa sana. Ukumbusho wa Adoniram, Judson Gordon. Adoniram, Bwana wangu ametukuka, ndivyo Adoniram anavyomaanisha.

Bwana wangu ameinuliwa juu. Ram, au Rama, ni mahali pa juu. Na hapa inarejelea kuinuliwa kwake.

Kama Paulo katika kifungu chake kikubwa cha kenosis, kinachozungumzia Yesu akijifanya hana kitu katika Wafilipi 2, ambaye, akiwa na asili ya Mungu, hakuona kuwa sawa na Mungu kuwa ni kitu cha kushikiliwa, bali alijifanya hana kitu, akatwaa asili ya mtumwa, akionekana katika umbo la mwanadamu, alijinyenyekeza, akawa mtii hata mauti, hata mauti ya msalaba. Kwa hivyo, Mungu alimkweza juu kabisa, akampa jina lililo juu ya kila jina. Kwa hivyo, kwa unyenyekevu, au kujifanya hana kitu, au kujifanya hana kitu, yaani, kuacha kutumia sifa zake za kimungu kwa uhuru, alitembea hapa duniani kama mtumwa, akinyenyekea kwa aibu ya kuwa mwanadamu, akiacha mamlaka ya juu aliyokuwa nayo, kama Mwana wa Mungu.

Kwa hivyo, hili ndilo jambo la kwanza tunalotambulishwa. Katika mstari wa 14, inasema, kama vile wengi walivyomshangaa, sasa tunakuja kwenye taswira ya Mel Gibson ya huyu aliyepigwa na kuchubuliwa, na tuna picha yake, hivi kwamba watu wanamshangaa kwa sababu sura yake ilikuwa imeharibika sana au imeharibika zaidi ya sura ya kibinadamu. Kwa hivyo, sifa zake nyingi za kibinadamu, na ingawa ushairi umeinuliwa, ni wa kutia chumvi, ni lugha ya mfano, unaonyesha picha ya maneno kishairi, hii inazungumzia unyanyasaji aliopata kutoka kwa askari kwa sababu sifa zake nyingi za kibinadamu hazikutambulika.

Mstari unaofuata, kwa hivyo atashtua mataifa mengi, RSV inasema, utawashtua mataifa mengi. Tafsiri ya NIV hapa inachagua usomaji tofauti, kwa hivyo atanyunyiza mataifa mengi. Miongoni mwa sheria mbalimbali ambazo usomaji wake unazingatia

katika maandishi ya Kigiriki au Kiebrania, moja ya sheria ni kwamba usomaji mgumu zaidi mara nyingi ni usomaji sahihi, na vile vile usomaji mfupi huwa usomaji sahihi zaidi tofauti na usomaji mrefu.

Hoja ya mwisho, kwa sababu watu walikuwa na mwelekeo wa kupanua na kuweka kolofoni, ambayo ni kama filimbi ya nyuma kwenye kitu, iliongeza kidogo, na ile ya awali inaweza kuwa fupi zaidi, na hivyo waandishi wangeweza kuja, na kama katika Sala ya Bwana, kwa kuwa ufalme ni wako, nguvu, na utukufu milele, Amina. Huo ni mwisho mzuri, na hakuna ubaya wowote kitheolojia kuusoma Jumapili asubuhi au kila siku ukitaka. Theolojia ni nzuri, na sio sehemu ya sala ya wanafunzi wa awali.

Lakini mwandishi fulani katika karne ya 15 au 16 alifikiri ilisikika vizuri, kwa hivyo akaiweka wazi. Kupanua. Sala ya Kiyahudi ambayo tayari ilikuwa nzuri sana.

Lakini kila wazo linatokana na Biblia ya Kiebrania. Ni aina ya mkusanyiko wa mambo yanayopatikana katika Manabii na katika Torati. Katika hali hii maalum, kunyunyizia mataifa kunaweza kumaanisha, kwa sababu ndivyo hasa Mebrania anavyosema, aina fulani ya utakaso wa kiroho inaweza kuwa akilini.

Aina fulani ya utakaso wa kiroho inaweza kutokea hatimaye kupitia kueneza Injili na watu kuitikia maji ya uzima. Lakini kwa vyovyote vile, takwimu hii itawafanya hata wafalme kutabasamu, kugeuza vichwa vyao. Kwa kweli, wafalme watafunga midomo yao, andiko linasema.

Watafanya hivi labda kwa mshangao, hawawezi kusema wanapotazama tamasha hili la ushindi, la kuinuliwa, la ushindi lililotoka kwenye kipande hiki cha mwili wa mwanadamu kilichoharibika sana kupita umbo la kibinadamu. Ikiwa kuna hadithi ya T mbili, kuanzia msiba hadi ushindi, haya ndiyo katika Maandiko. Mambo machache tu kuhusu ubeti wa pili.

Ubeti wa pili unahusu kuingia katika sura ya 53. Ni nani aliyeamini tuliyosikia? Huo ni ujumbe wa kinabii kutoka kwa Mungu kwa Isaya, ambao ni habari njema ya Mungu ya wokovu.

Ni nani aliyeamini yale tuliyoyasikia, ambayo ni pamoja na nabii? Na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa nani? Kuna umbo kubwa la anthropomorphism na Isaya ana umbo kadhaa la anthropomorphism na umbo chache la anthropopathism linalohusisha umbo au sehemu ya mwili wa mwanadamu na Mungu. Mkono wa Bwana. Mkono wa Bwana ni neno la siri la nguvu.

Kwa kweli, Biblia ya Kiingereza Kipya hutafsiri mkono wa Bwana, huchukua nahau hiyo, na kuitafsiri upya kwa maana hiyo. Huitafsiri kama nguvu ya Mungu. Mkono wa Bwana hutumika katika Maandiko yote kuzungumzia mwingiliano maalum katika mambo ya kibinadamu ambapo Mungu huwaokoa watu.

Mara nyingi huwaadhibu maadui. Kwa mfano, Israeli hutoka Misri. Tuna safari ya kutoka.

Tuna Yeshua, ukombozi, uhuru, kuachiliwa, ukombozi. Na katika muktadha huo, inaonyesha nguvu ya Mungu. Mkono wa Mungu upo.

Katika lugha ya Misri, picha ya mkono ulionyooshwa ni kama hiyo. Kimisri ni lugha ya picha. Na mkono ulionyooshwa, ambao hutafsiriwa kama nguvu au uwezo, unavutia katika Kimisri.

Ukitaka kuelezea dhana hiyo, nyoosha mkono wako kuonyesha nguvu au uwezo. Hatimaye, katika Yohana 12, kuanzia mstari wa 37, Yesu anashughulikia suala la kutoamini. Na inasema, kuanzia Yohana 12, mstari wa 37, kwamba hata baada ya Yesu kufanya ishara hizi zote za miujiza mbele yao, hawakumwamini.

Hii ilikuwa ili neno la nabii Isaya litimie. Bwana, ni nani aliyeamini ujumbe wetu, na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa nani? Katika mistari inayofuata, anaendelea kumnukuu Isaya, akimaanisha macho yaliyopofuka, mioyo iliyokufa, na kutoweza kuona na kuelewa.

Ndiyo, Yohana 12:37-41. Kwa hivyo, uwezo wa kuona kwa jicho la moyo, kuona mambo ya kiroho ndani ya mtu wa ndani, ni muhimu katika kuelewa Injili kweli. Na Yohana hapa anasema kwamba hata katikati ya kazi kubwa za ishara za miujiza za Mungu, watu bado hawakuamini.

Mambo haya, mwisho wa siku, lazima yaguswe kiroho. Hayawezi kufundishwa kwa nje tu. Kwa hayo, tutamaliza darasa la leo, na nitachukua zaidi ya Isaya 53 katika darasa lijalo.

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 32, Mtumishi wa Isaya Anayeteseka.